

kete, i jadikovati zbog ratova kao ni jedno ranije. Ovo je vreme za jedinu vrednost proglasilo utilitet, puku korisnost životarenja, to jest laž ovoga sveta proturilo je kao vrednost, kojoj je sedište onaj svet; zato ono nema ni umetnosti ni metafizike, zato poznaje samo ekstremni hedonizam, pod čijom bi se zastavom, uz nešto više intelekta, lako mogle ujediniti njegove glavne, međusobno do istrebljenja zakrvljene grupe: filistri i bitnici.

Iza eseja dolazi TEORIJA NEIMPRESIONIZMA (POSTIMPRESIONIZMA), prijevod iz knjige »Od Eugena Delacroixa do neo-impresionizma« francuskog slikara, likovnog kritičara i pisca o umjetnosti Paula Signaca. Teorija nije lišena slikarske zamagljenosti, detaljno preopterećeni potezi uz čitaočevu postupnu malaksavost. Međutim, malaksavost se pretvara u samodopadnu nemoć čitanja tek kod slijedećeg članka: O TEORIJI IGARA I NJENOJ PRIMJENI, koju su sastavili Živana Olbina i Žarko Papić.

Na kraju moram izjaviti da me »IDEJE« u cjelini ne zadovoljavaju, jer nisu baš studentske, barem u većini članaka. Sadržaj im je očito preopterećen suvremenim zamučivanjem. I ovdje je, sudeći po sadržaju doprinosa, na površinu isplivala grupa studenata koja se prilično udaljila od studentske prosječnosti i kao nadstudentska počela izdavati časopis na zavidnoj visini, savršeno jednosmjernan, što nipošto ne ide u prilog studentskoj suprotnosti mišljenja.

Božidar Brezinščak

MARULIĆ 1, 2 i 3/1970.

Marulić, hrvatska književna revija, jest časopis za književnost i kulturu. Izlazi četiri puta godišnje, a izdaje ga Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Časopis donosi eseje i studije, novele i pjesme, recenzije i mišljenja.

MARULIĆ 1/70 dobio je nov, vrlo ukusan omot koji je izradio Ante

Starčević. Sadržaj ovog broja vrlo je zanimljiv. Josef IMBACH u eseju »Književnost i kršćanske vrednote« (iz Osservatore Romano preveo R. Grgec) raspravlja o problemu suvremene kršćanske književnosti koja mora biti »susret religije i svijeta«, a Juraj JURJEVIĆ u sesju »Književnik i život« govori o dubokoj i sudbinskoj poveznosti književnika sa životom. Stanko TENŠEK u studiji »Lirika Đure Sudete« daje uglavnom tematsku analizu Sudetine lirike i dokazuje njezinu religioznost. U studiji »Nije li Matoš u 'Prvoj pjesmi' prvi hrvatski pjesnik slobodnog stiha?« nastojim pomoću tekstualne kritike i stilske analize teksta dati pozitivan odgovor na postavljeno pitanje.

Aleksandar SOLOŽENICIN u noveli »Uskrsna procesija« (prevela D. V.) vrlo impresivno slika vjerske prilike u današnjoj Rusiji. Dok nam Tomislav ANTUNOVIĆ u povijesnoj pripovijetki »Da ne bi Markana...« govori o ljubavi naših pređa prema rodnom kršu, i nepovjerljivosti i lukavosti prema tuđinu, Enver COLAKOVIĆ nam u ovcem odlomku (iz knjige »Lokljani«) pod naslovom »Šuka« realistički i psihološki prikazuje težak život malog bosanskog seljaka između dva rata, a Mirko VALIŽIĆ nam u svom zapisu »Tragovima prošlosti koja obvezuje« iznosi svoje povijesne reminiscencije prigodom posjeta Ninu, Biskupiji, Visovcu, i tragična zapažanja o odumiranju rodnog kraja. »Tuđincu smo prodali skupi znoj i krv, a sebi iskopali grob...«

Serafin MIČIĆ predstavljen nam je sa 6 pjesama (Izgubljeno svjetlo, Plodovi tame, Kuća u maslinama, Stare napuštene masline, Pretvorba, Maslina u gradu) kojima odgovara zajednički naslov *Svjetlo maslina*. Sa 4 pjesme prisutan je Anto GARDAS (Krik, Sjećanje na oca, Osluškujući neke unutarnje zvukove, Ne boli me) i Veseljko VIDOVIĆ (Strpljenja, Čovjeku iz Dalmacije, Na dnu sebe, Let), a s jednom Mustafa H. GRABCANOVIĆ (Suma).

U rubrici *Nova imena* javljaju se pjesmama: Zlatko STANČIĆ (Starica, Uspavanka), Željko BERŠEK (Labudovi), Krešimir ŠEGO (Žeđ i žednik), Željko M. SABOL (Prolog), Ivan ŠAROLIĆ (Ptice), Ivan PROCAJ (Bila je kasna jesen) i Marijan VOGRINEC (Obnavljanje).

Među recenzijama su najprije tri kazališne Svevlada SLAMNIGA: *Žeđ i glad*, (autor Eugène IONESCO, redatelj Tom DURBEŠIĆ, izvodi Teatar itD), *Balade Petrice Kerempuha* (autor Miroslav KRLEŽA, montaža i režija Mladen SKILJAN, izvodi HNK) i *U agoniji* (autor M. KRLEŽA, redatelj Vladimir CERIC, izvodi HNK), zatim *Likovno prostranstvo naše stvarnosti* (o izložbi lino-reza Ante STARČEVIĆA u Osijeku 1969) iz pera Mirka VALIDŽIĆA, i *Izložba Vjekoslava Paraća* (Kompozicije i crteži u povijesti našega pomorstva, Zadar 1969) iz pera *-bk-*koji recenzira zbirku pjesama Ante GARDASA *Na jednoj obali*. Josip BADALIĆ pohvalno se izražava o kalendaru *Gradišće 1970*.

U rubrici »*Mišljenje*« Karlo JURIŠIĆ u svom studioznom napisu *Neretljanin ili Neretvanin?* dokazuje pravilnost samo drugog oblika.

MARULIĆ 2/70 donosi najprije studiju »*Religiozna umjetnost Ivana Meštrovića*«. Autor je Ivo ŠREPEL (1900—1943) koji je, kao Meštrovićev tajnik, duboko ušao u njegov umjetnički svijet. Božo GVOZDENOVIĆ u studiji »*Kritički radovi Ljubomira Marakovića*« govori o izvanrednom Marakovićevom poznavanju svjetske književnosti, o velikoj plodnosti njegova kritičarskog rada, o njegovim estetičkim i književnokritičkim shvaćanjima, i o sudovima o hrvatskoj kritici i kritičarima. Makso PELOZA nastavlja svoju povijesnu raspravu »*Hijerarhijski i teritorijalni razvoj goričke crkvene provincije 1749—1965*« (prvi dio objavljen u Maruliću 3/1969). Smiljan VELEBIT u eseju »*Smisao za lijepo je vječan*« pokazuje da i najstariji tragovi čovjeka diljem globusa jasno dokazuju prisutnost estetskog doživljavanja.

Iz ostavštine Zvonimira REMETE imamo priliku pročitati novelu »*Te*

noći je i Gospodin bio odsutan«. U njoj autor »Grijeha« ponovno ponire u psihologiju ljubavi i razočaranja, grijeha i kajanja. »*Vihor pred gradskim vratima*«, ulomak iz romana Hrvoslava BANA o sv. Nikoli Taveliću »Hrvatska apokalipsa«, prikaz je kušnje i pobjede mladog fra Nikole.

Među pjesnicima nalazi se Branislav ZELJKOVIĆ (Ante portas), Miro GLAVURTIĆ (Magla i vatra, Kolombo, Obračanje anđelu), Ton SMERDEL (Dvije romantične balade, iz ciklusa »Balade mojih suputnika«), Svevlad SLAMNIG (Nepoznati gradovi, Puteljak), August ĐARMATI (Čudni su putevi jutra), Stanko DOMINIĆ (Istrajati u čovječju), Josip BERKA (Angelus) i Ante PARČINA (Potkrovlje).

U rubrici *Nova imena* javljaju se proznim sastavkom Slavko VRANJKOVIĆ (Teško je biti suparnik vječnog Boga) i Mislav JEŽIĆ (Razine), a poezijom Alojz JEMBRIH (Haiku), Ante ŠIMUNIĆ (Rastanak s poezijom, Zahvalnost ptici), A. MARIUS (Bez riječi), Miljeno BISTRIC (Sjećanja), Đuro CRLJENKO (Iz poeme »Sunce«) i Josip ČOŠIĆ (Podravski cvijet).

Svevlad SLAMNIG recenzira *Gloriju* (autor Ranko MARINKOVIĆ, redatelj Božidar VIOLIĆ, izvodi Zagrebačko dramsko kazalište) i *Revoluciju u dvorcu* (autor Fadil HADŽIĆ, redatelj Bogdan JERKOVIĆ, izvodi Komedija), a Mirko KOVAČEVIĆ *Navještenje* (autor Paul CLAUDEL, preveo i režirao Janko MARINKOVIĆ, izvedeno u dvorani »Marko Križevčanin«). Smiljan VELEBIT vrlo pohvalno piše o jubilarnoj izložbi Mirka RAČKOG, *bk* recenzira zbirku pjesama Ive BALENTOVIĆA »*Balada o rastanku*«, Boro PAVLOVIĆ »*Govor moje duše*« Mirka VALIDŽIĆA, a Veseliko VIĐOVIĆ »*Marabuntu*« Joje RICOVA.

Iz *Vijesti* doznajemo o svečanoj akademiji povodom 40-godišnjice književnog rada Ante JAKŠIĆA, i o predavanju Pierre EMMANUELA u prostorijama HKD sv. Ćirila i Metodaa.

Konačno, rubrika *Mišljenje* donosi napis Josepha MAJAULTA »*Teška*

situacija laika« (iz La Croix preveo R. Grgec).

MARULIĆ 3/70 obradovat će svakog ljubitelja književnosti najprije studijom »Poezija boli i osame« u kojoj M. ŽIGRIĆ analizira motive i likove u književnom djelu Side KOŠUTIĆ. Zanimat će nas i rasprava Benedikte ZELIĆ-BUČAN »Kako se zvalo glagoljaško sjemenište u Priku« (da ne budete znatiželjni, reći ću vam odmah: Sjemenište hrvatsko), a s interesom ćemo pročitati i završetak povijesne rasprave Maksa PELOZE »Historijski i teritorijalni razvoj goričke crkvene provincije 1749-1965«. U eseju »Obljetnica velikih nada« Tin KULIĆ piše o 25-godišnjici Ujedinjenih naroda.

Marijan VOGRINEC u pripovijetki »Tonkina smrt« prikazuje ponašanje i psihologiju siromašnih ljudi kraj samrtne postelje, a Antun MATASOVIĆ u svom »zapisu iz 1913.« »Nevina u ludnici« evocira svoje maturantske uspomene i slika socijalne prilike. Joja RICOV nam pod naslovom »Marino Marini« objavljuje svoj razgovor s tim poznatim talijanskim slikarom i kiparom.

Od poznatih pjesnika tu je Ljiljana MATKOVIĆ (Bliskima, Drugačija ako odem), August ĐARMATI (Sinulo prolietno sunce) i Dragutin TURČIĆ (Sveti pjesnik).

U rubrici *Nova imena* Stjepan OLUK je predstavljen esejističkim napisom »Literatura i vrijeme«, Jakov BOŽIĆ pripovijetkom »Rastanak«, a pjesmama Krešimir ŠEGO (Hercegovačkim pečalbarima), Mato BALIĆ (Ostani, Utjeha riječi), Marin PLUM (U predvečerje), Ante IKICA (Ivane), Anamarija STUPARIĆ (O Bože, i Zaboravi me).

Svevlad SLAMNIG recenzira tri predstave: *Sčelkunčik* (HNK), *Obsidij* *Sigetiana* (Zagrebačko kazalište mladih) i *Guslač na krovu* (Komedija), i o njima govori vrlo pohvalno.

O slikarskoj izložbi *Ljerke Filakovac* piše A.-M., o *Ivi Režeku* Mirko VALIDŽIĆ, a o *Celestinu Medoviću*, *Petom Zagrebačkom salonu*, *Ivanu Rabuzinu* i *Sajmu cvijeća* Smiljan VELEBIT.

Ton SMERDEL pod naslovom »*Dvije uspjele antologije*« vrlo po-

voljno recenzira knjigu Vladimira DEVIDEÁ »*Japanska haiku poezija i njen kulturnopovijesni okvir*« i knjigu »*Ljubav Ivanova — Hrvatske starinske narodne pjesme sakupljene u naše dane po Dalmaciji, zapisao i uredio Olinko Delorko*«, a Veseljko VIDOVIĆ knjigu pjesama »*Blagdansko lice*« Igora ZIDIĆA.

Ovaj broj donosi na kraju nekrologe »*Dr Ton Smerdel*« i »*Smrt Françoisa Mauriaca*«.

Ivan Vladimir Horvat

IZ STRANE LITERATURE PREPORUČAMO:

KARL-HEINZ WEGER SJ, *Theologie der Erbsünde, mit einem Exkurs »Erbsünde und Monogenismus«* von Karl Rahner, *Quaestiones Disputatae* svezak 44, Freiburg 1970, DM 24.—

Danas je pitanje istočnog grijeha u teologiji u središtu pažnje: ono je u žarištu mnogih diskusija, i tema mnogih teoloških djela najnovijeg vremena. Ovo se djelo pridružuje ostaloj literaturi, a ima posebnu vrijednost jer opisuje i kritički raščlanjuje suvremena mišljenja o istočnom grijehu i donosi bazu za novu, razumljiviju i prihvatljiviju teologiju o istočnom grijehu.

Egzegete su sa svoje strane već obilno istražili biblijske podatke o istočnom grijehu, kako ih donosi knjiga Post 2—3 i poslanica Rimljanima. U posljednje vrijeme se i dogmatičari mnogo bave tim pitanjem i nastoje ga produbiti i razumjeti u novom svjetlu, žele tu tradicionalnu katoličku nauku o istočnom grijehu prevesti u suvremeni jezik koji bi bio za današnjeg vjernika sluzljiv. Pri tom prije svega uzimaju u obzir podatke najnovijih egzegetskih studija o istočnom grijehu koje im u razrađivanju tog pitanja služe kao polazište za preorientaciju teologije o istočnom grijehu. Takve je vrsti upravo i ova Wegerova knjiga koja doista predstavlja značajni doprinos razvitku misli i teologije o istočnom grijehu.